

Ljunga

Ljunga är beläget mellan de två största sjöarna i Od, Norra Sämsjön och Sandsken. Gården ligger naturskönt med öppna fält runt omkring och med skog som inramning. I direkt ansluten till gården kan man blicka ut över de två mindre sjöarna Stora Folsjön och Lilla Folsjön.

Enligt anteckningar skall Sven Persson på Upptorp köpt Ljunga 1802, men, 1815, bodde J. S. Bruun på Ljunga. Antagligen var han släkt med prosten Anders Bruun som 1805 bodde i prästgården i Od.

I ”salubref” från 26 mars 1828 köper 6 Ephraim Odqvist på Upptorp tillsammans med Sven Pehrsson i Bogared ett antal gårdar bl.a. Ljunga och Nabben. Sven är gift med 4 Anna-Maria och är således en av släktens första parenteser (4). Ephraim flyttar samma år till Ljunga.

Enligt köpekontrakt daterat 17 april 1837 säljer Ephraim sin andel av gårdarna, Ljunga och Nabben till brodern 7 Johannes, och flyttar till Röhl i Bredared 1838.

Johannes med familj bosätter sig på Ljunga 1840 medan Anna-Maria bor i Bogared i Od och flyttar med sin familj till Ljunga 1831..

Av nedanstående utdrag från laga skifte tre år efter det att Johannes köpt in sig i Ljunga kan man ana att ägarna kommit i ”delo”. Ett uttryck som 7432 Göte använde när han uttalade sig om släktingarna i granngården, som han hört fader Hjalmar använda och kanske t.o.m. farfar Carl Levin använt för att beskriva förhållandet med grannarna.

Laga skifte av Ljunga

I dokument angående Laga Skifte över Ljunga 1840 anges följande:

”Beskrivning över Byggnader och övriga anläggningar å Hemmanen Ljunga och Nabben uti Elfsborgs Län. Gäsene Härad och Od`s socken författade vid Laga Skifte 1840.

Ljunga ½ mantal Kronoskatteägare av Johannes Odqvist och Sven Pehrsson (Anna-Marias make) till hälften vardera innehava gemensamt följande”.

Dokumentet är utförligt och ingående beskrivit vilka byggnader som då fanns hur stora de var i alnar mätt. Nedan beskrivs endast byggnaderna och inte storleken på dem eller vad de var byggda utav även om det också finns antecknat:

- En mangårdsbyggnad med 7 rum, 2 förstugor, skafferi, källare etc. som var värderad till 600 riksdaler.
- En byggnad av ek med intill byggnad stall och lada. I denna byggnad fanns 2 bodar, 2 rum. Byggnaden i ek är loftboden (skonken) som finns på Ljunga 1:2 idag (2009).
- En ladugårdsbyggnad
- En byggnad inredd till bränneri och med kammare och bagarstuga det anges även att det fanns en humlegård. Var det en ingrediens till bryggeri och bränneri?
- En fårhusbyggnad och en byggnad intill bryggeriet indelad till fårhus och 4 svinstior och en intilliggande vagnsbod.
- En brunn som var 6 alnar djup.

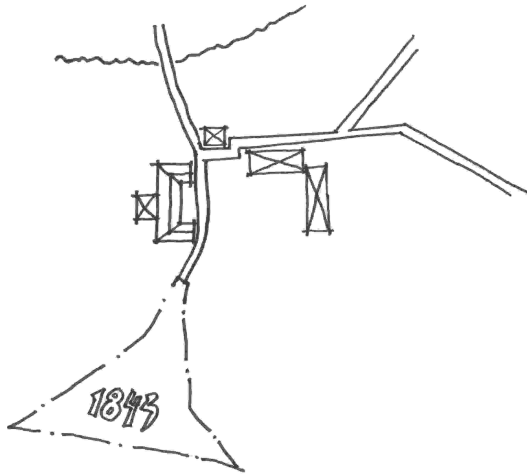
”Å ägorna finnes även kvarn med där tillhörande åbyggnader 4 stycken byggnader samt smedja och kök enligt ägarens begäran icke blivit värderade”.

Vid denna tid fanns det 7 byggnader på Ljunga varav ett stort boningshus och en ladugård. Idag (2009) finns det tre boningshus och två ladugårdar!

På Ljunga fanns alltså ett antal hus och man kan förstå vilken stor arbetsinsats och arbetskraft som krävdes av många personer för skötsel av gården. Att det fanns en stor trädgård kan man

utläsa av dokumentet det fanns; 3 päronträd, 25 applar, 20 körsbärsträd samt 40 stycken vin- och krusbärsbuskar.

Skiftet vann laga kraft 17 augusti 1843 då även den karta togs fram som nedanstående kartsbild baserats på.

Kartsbild över Ljunga 1843

Ljunga kvarn

Johannes Odqvist och Sven Pehrsson var hälftenägarna till Ljunga kvarn som ligger vid Nolån, förbindelsen mellan Sandsken och Norra Sämsjön.

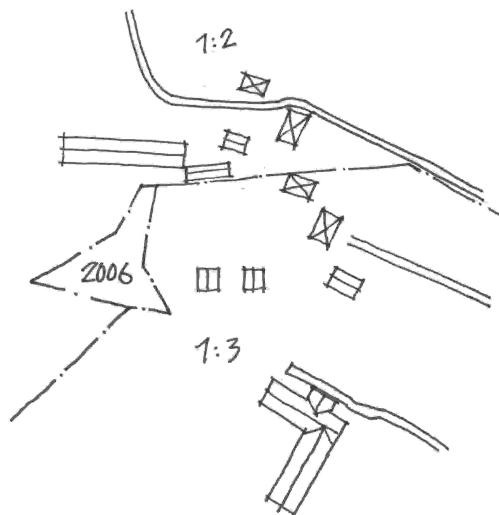
Till kvarnen kom bönder från trakten för att mala säd och därmed var det en livlig hästtrafik till och från kvarnen. Bönder med sädessäckar stod i kö för att vänta in av- eller pålastning. Därmed var kvarnen inte endast en arbetsplats utan också en samtalsplats för att ta del av vad som hände i bygden.

Kvarnen sköttes av en mjölnare vars arrende bestod av att kontant betala 1/3 av vad kvarnen inbringade till respektive ägare, 1/3 var mjölnarens inkomst. Det innebar att mjölnaren noggrant noterade hur mycket säd som maldes och vad bönderna betalade. Utöver detta skulle mjölnaren göra ett dagsverke i veckan på respektive gård som en del av arrende. Kvarnen var i drift med delat ägande till i slutet av 1960-talet.

De tre sjöarna Sandsken, Stora - och Lilla Folsjön ligger inom en radie av ca 2-3 kilometer. Precis som i kvarnen så delades avkastning även när det gällde fiske- och kräftfångst ända till i mitten av 1940-talet.

Sågverket

I mitten av 1800-talet uppförde Johannes ett sågverk på Ljunga som låg vid Stora Folsjön (Storefurshen). Sågverket drevs med vattenturbin vars vatten kom från de tre dammarna; sågemellersta - och store dammen. Högsäsong för sågning av timmer var när snösmältningen började och fram till vårbruket skulle göras. I början på 1900-talet installerades en råoljemotor som gjorde det möjligt att såga även när vattenmängden sinade. När råoljemotorn arbetade sågades det verkligen för högttryck och dunket hördes vida omkring. Det sågades timmer såväl till traktens bönder som till skogsbolag. På sågverket arbetade ca 10 personer från trakten det var; 2 timmerplockare, 2 som arbetade vid ramsåget, en vid kantsåget, en person som tog hand om ribborna som sågades av i meterlånga ribbor och två plankbärare som bar, sorterade och staplade bräder respektive plank.

Kartskiss över Ljunga omkring 2006

Ljunga 1:2

Den 25 mars 1869 köpte 74 Carl Levin Ljunga 1:2 av sina föräldrar och 3/8 mandat Stora Upptorp, Nordgården (vid Sandsken), Holmen (vid Norra Sämsjön) och Tumben (i Hovs socken). Genom gifte med Anna Fredrika Andersson blev han också ägare till Tågården och Skattegården i Hällstads socken.

Lik sin far var Carl Levin intresserad av skogsvård och fortsatte sin fars arbete med att driva sågverket.

Familjen Carl – Levin Odqvist på Ljunga omkring år 1898.

Från vänster: Ture, Karin, Gustaf, Carl – Levin, Knut, Anna Maria, Anna, Karl och Hjalmar. Sittande i gräset lärarinnan Elise (Lisa).

År 1905 inträffade flera betydelsefulla händelser; Carl Levin och hustrun Anna flyttade till Upptorp med deras hemmaboende barn.

Äldste sonen 741 Thure övertog Ljunga.

742 Hjalmar övertog Skattegården i Hällstad.

745 Gustaf övertog Tågården i Hällstad.

År 1916 flyttade Thure från Ljunga. Att driva Ljunga med allt vad det innebar var förmodligen inget som var av något större intresse för Thure. Carl Levin var angelägen att gården skulle vara kvar i släkten och önskade att Hjalmar köpte Ljunga. Enligt Hjalmars son Göte, trivdes Hjalmar med familj i Skattegården och var inte intresserad att köpa gården men, men det blev som fader Carl Levin önskade. Hjalmar köpte gården som gick på auktion den 23/11 1915 och familjen flyttade till Ljunga 14/3 1916.

Familjen Hjalmar Odqvist på Ljunga omkring 1930.

Från vänster: Kurt, Svea, Hilma, Hjalmar, Kerstin, Brita och Göte.

En stor del av skogen hade före försäljningen sålts med förbehåll att köparen skulle ha fri tillgång till skogsavverkningen samt tillgång till uppläggning av timmer på sågplan och nyttja sågverket under två år. Därefter fick Hjalmar tillträde till skog och sågverk.

I november 1954 sålde Hjalmar gården till sonen 7432 Göte som med sin familj flyttade till Ljunga 14/3 1955. Sågverket var fortfarande i bruk men i mitten av 1960-talet sågades den sista timmerstocken, till Johannes barnbarnsbarnsbarn Gerd, som virke till husbygge

I december 1990 blev Götes äldsta dotter 74321 Ingalill ägare till gården genom skifte.

Som en röd tråd genom generationer har samtliga ägare till Ljunga 1:2 haft stort intresse för skogsvård. Även om inte sågverket är i brukbart idag (2009) så finns det kvar som ett monument från svunnen tid. Vattnet från de tre dammarna forsar i Frårännebäcken som den alltid har gjort.

Ljunga 1:3

Efter laga skiftet 1840 byggde 4 Anna-Maria och Sven Pehrsson nytt boningshus liksom ladugård och andra ekonomibyggnader på Ljunga 1:3 alldeles invid de befintliga byggnaderna.

Sonen 42 August, som också var mjölnare i Ljunga kvarn, övertog gården. Yngsta dottern 422 Matilda (Tilda på Ljunga) som förblev ogift levde kvar på gården och testamenterade den till systersonen 4212 Eric som liksom sina syskon tagit sig namnet Williamsson. Enligt vad som berättats, att vid ett besök på Ljunga, vägrade lille Eric följa med mamma Jenny hem. Efter det bodde han kvar hos moster Tilda och blev uppfostrad av henne.

1935 byggdes en ny mangårdsbyggnad i samband med att jordbruket arrenderades ut och arrendatorn fick bo i det gamla boningshuset.

Efter Erics död 1964 kunde 74321 Ingalill Odqvist med hjälp av lantbruksnämnden och pappa Göte förvärva Ljunga 1:3

År 1993 blev Ingalills son 743212 Hjalmar ägare till gården.

Idag finns lilla 7432121 Ellika, född den 14 januari 2009, som kanske en dag står som ägare till sammanslaget Ljunga.

74323 GÄ